

Undervisningsministeriet
Udkast
September 2017

Forslag

til

Lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.
(Fleksible rammer for særlige tilbud om
grundskoleundervisning til visse tosprogede elever m.v.)

§ 1

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 785 af 21. juni 2017, foretages følgende ændringer:

1. I § 10, stk. 4, udgår »og fradrages de frie grundskolers samlede bidrag til Barselsfonden delt med antallet af årselever, der er budgetteret med på finansloven«.

2. I § 34, stk. 3, ændres »§ 32, stk. 6« til: »§ 32 a, stk. 1«.

3. § 36 g, stk. 1, ophæves og i stedet indsættes:

»En fri grundskole kan optage tosprogede elever i den undervisningspligtige alder i særlige tilbud om grundskoleundervisning i form af forløb:

- 1) Integreret i den almindelige undervisning i klassen.
- 2) I særlige modtagelsesklasser.

Stk. 2. I tilbud efter stk. 1 optager skolen tillige elever, der er henvist efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, jf. stk. 4, og som er omfattet af stk. 3.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

4. I § 36 j ændres »§ 36 g« til: »§ 36 g, stk. 1, nr. 2,«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2018, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 1, træder i kraft den 1. januar 2019.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
- 1.2. Lovforslagets baggrund
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Fleksible rammer for grundskoleundervisning til visse tosprogede elever
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Finansieringsomlægning af Barselsfond
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Konsekvensændring
3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Som opfølgning på aftale af 18. marts 2016 mellem regeringen og KL om "Bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge" blev der ved lov nr. 665 af 8. juni 2016 om ændring af integrationsloven og forskellige andre love (Bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge og styrket virksomhedsrettet integrationsprogram m.v.) etableret rammer for, at kommunalbestyrelserne kan indgå overenskomster med frie grundskoler om etablering af særlige modtagelsesklasser for nyankomne flygtningebørn som en del af kommunernes integrationsopgave. Lovforslaget indebærer mere fleksible rammer herfor.

1.1. Lovforslagets hovedindhold

Med nærværende lovforslag bliver rammerne for de frie grundskolers særlig tilbud om grundskoleundervisning til tosprogede elever i henhold til overenskomst med kommunalbestyrelsen gjort mere fleksible. Efter den gældende ordning kan sådanne tilbud alene tilrettelægges som et særligt tilbud i særlige modtagelsesklasser. Med forslaget ændres lov om friskoler og private grundskoler m.v., så den undervisning for tosprogede elever, de frie grundskoler kan indgå overenskomst med kommunalbestyrelsen om, kan tilrettelægges som en del af skolens almindelige undervisningstilbud i de ordinære klasser.

Forslaget indeholder endvidere konsekvensændring af lov af frie grundskoler og private grundskoler m.v. som følge af finansieringsomlægning pr. 1. januar 2017 af Barselsfonden fra en bevillingsfinansieret ordning til en bidragsfinansieret ordning.

Derudover indeholder forslaget en konsekvensændring som følge af en ændring i lov om social service.

1.2. Lovforslagets baggrund

Ved lov nr. 665 af 8. juni 2016 om ændring af integrationsloven og forskellige andre love (Bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge og styrket virksomhedsrettet integrationsprogram m.v.) blev med et nyt kapitel 8 c i lov om friskoler og private grundskoler m.v. etableret rammer for, at de frie grundskoler kunne etablere et særligt tilbud om grundskoleundervisning for tosprogede elever i den undervisningspligtige alder efter overenskomst med kommunalbestyrelsen, der også yder tilskud til finansieringen af tilbuddene. Som opfølgning på lov nr. 665 af 8. juni 2016 indgik regeringen og foreningerne for de frie grundskoler i juni 2016 en hensigtserklæring, hvoraf det bl.a. fremgår, at regeringen og foreningerne tilkendegiver, at de har til hensigt at skabe rammerne for, at de frie grundskoler kan tage del i ansvaret for at løse kommunernes integrationsopgave, og at frie grundskoler som samlet sektor stiller kapacitet til rådighed for kommunerne til undervisning af flygtningebørn.

Dansk Friskoleforening har efterfølgende påpeget over for Undervisningsministeriet, at de frie grundskoler har behov for at kunne tilbyde et særligt tilbud om grundskoleundervisning af visse tosprogede elever, der er integreret i de almindelige klasser på skolerne, hvilket der ikke er hjemmel til i den gældende lov, idet undervisningen skal tilrettelægges i særlige modtagelsesklasser. Der er også henvist til, at undervisningen for de nyankomne flygtningebørn i kommunalt regi kan tilrettelægges som forløb, hvor eleverne undervises på særlige hold eller får enkeltmandsundervisning i folkeskolens almindelige klasser.

Regeringen ønsker at give kommunerne de samme muligheder i forhold til gennemførelse af integrationsindsatsen ved overenskomst med de frie grundskoler som ved gennemførelse af indsatsen i kommunalt regi. Det vil endvidere særligt i de tilfælde, hvor antallet af tosprogede elever er af begrænset omfang, hvorved der ikke er elever nok til etablering af en særlig modtagelsesklasse, sikre, at kommunalbestyrelsen ikke er afskåret for at overveje at indgå en overenskomst med en fri grundskole.

Som led i en finansieringsomlægning blev Barselsfonden ændret fra en bevillingsfinansieret ordning til en bidragsfinansieret ordning fra den 1. januar 2017. Statens Administration har fra 1. januar 2017 opkrævet bidrag direkte fra institutionerne omfattet af Barselsfonden, herunder de frie grundskoler.

Som følge af finansieringsomlægningen er der derfor behov for at ophæve den i lov om friskoler og private grundskoler m.v. hjemlede bevillingsordning for Barselsfonden.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Fleksible rammer for grundskoleundervisning til visse tosprogede elever

2.1.1. Gældende ret

Efter de gældende bestemmelser i § 36 g i lov om friskoler og private grundskoler m.v. kan de frie grundskoler etablere et særligt tilbud om grundskoleundervisning for tosprogede elever i den

undervisningspligtige alder efter overenskomst med kommunalbestyrelsen, der også yder tilskud til finansieringen af tilbuddene. Formålet med ordningen er, at der er mulighed for, at de frie grundskoler kan bidrage med undervisningstilbud til flygtningebørn som led i kommunernes integrationsopgave i forhold til flygtninge, der er omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark.

Sådanne særlige tilbud giver undervisning inden for børnehaveklassen og 1.-9. klassetrin, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Friskolelovens § 1, stk. 2, gælder også for skolernes særlige tilbud om grundskoleundervisning, der således ligesom skolen i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Det er frivilligt for de frie grundskoler, om de vil oprette sådanne særlige tilbud med grundskoleundervisning, men de skal i givet fald etableres i særlige modtagelsesklasser og kan således ikke indgå som en del af skolens almindelige undervisningstilbud i de almindelige klasser.

De frie grundskoler kan give tilbud om særlig grundskoleundervisning i særlige modtagelsesklasser til elever, hvor elevens bopælskommune vurderer, at eleven har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, og kommunen vurderer det at være pædagogisk påkrævet at henvise eleven til det særlige tilbud om grundskoleundervisning. Kommunens afgørelse om henvisning til særlig grundskoleundervisning forudsætter, at der ud fra en konkret individuel vurdering af elevens sproglige udvikling, ved fornøden inddragelse af sagkyndig bidstand og eventuel brug af testmateriale konstateres et ikke uvæsentligt behov for undervisning i dansk som andetsprog, der fordrer en særlig tilrettelagt undervisning med henblik på at imødekomme elevens behov for faglig og sproglig udvikling. Denne vurdering svarer til den, som finder sted efter folkeskolelovens § 5, stk. 7, med tilhørende bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog i forhold til elever, som har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte, og hvor det vurderes at være pædagogisk påkrævet at henvise eleven til en anden skole end distriktsskolen. Den gældende ordning indebærer, at den kommune, som et flygtningebarn er visiteret til, kan yde tilskud til de frie grundskolers driftsudgifter til sådanne elever, der er flygtninge i Danmark og opfylder kriterierne for at blive visiteret til en modtagelsesklasse i folkeskolen.

Undervisningsministeriet forventer i løbet af oktober 2017 at udsende et nyt screeningsmateriale til kommunerne til brug for at afdække sproglige og faglige kompetencer for nyankomne, tosprogede elever. Screeningsmaterialet kan også anvendes til den løbende opfølgning på den anden sproglige udvikling i relation til fagene. Det vil ikke blive obligatorisk for kommunerne at anvende screeningsmaterialet.

Kommunalbestyrelsernes mulighed for at bruge de frie grundskolers særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse tosprogede elever har til formål at få de tosprogede børn og unge indsluset i den almindelige grundskoleundervisning. Eleverne kan derfor maksimalt deltage i tilbuddet i to år, jf. friskolelovens § 36 g, stk. 3. Overflytning til den almindelige grundskoleundervisning af børn i den undervisningspligtige alder kan ske tidligere på baggrund af en vurdering af elevens sproglige kompetencer. Elevens bopælskommune skal løbende foretage en konkret vurdering af, om der er et behov for undervisning i dansk som andetsprog, som kan begrunde fortsat opretholdelse af henvisningen til særlig grundskoleundervisning. Når der ikke længere er et ikke uvæsentligt behov for undervisning i dansk som andetsprog, skal eleven have tilbud om overførsel til distriktsskolen. Dermed er det et krav, at der løbende foretages en vurdering af den enkelte elevs sprogudvikling, sådan at ingen elev fastholdes unødigt i et tilbud om særlig grundskoleundervis-

ning. Eleverne kan ikke henvises til tilbud om særlig grundskoleundervisning, hvis de allerede har deltaget i undervisning i en modtagelsesklasse i to år, da der er tale om et alternativ til folkeskolens undervisning i modtagelsesklasser. Der er en tilsvarende begrænsning på to år for deltagelse i folkeskolens undervisning i en modtagelsesklasse, jf. § 4, stk. 7, 1. pkt., i bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog.

Hvis en fri grundskole har oprettet et særligt tilbud, så optager skolen efter § 36 g, stk. 1, 2. pkt., tillige elever, der er henvist efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, og stk. 4, og som har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, i tilbuddet. Efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, kan kommunalbestyrelsen efter overenskomst med skolen henvise elever, der har krav på undervisning i grundskolen og 10. klasse og som er under 18 år, til undervisning på en fri grundskole. Sådant henvisning kan dog kun ske med forældrenes samtykke. Hvor en fri grundskole ikke har oprettet et særligt tilbud, jf. gældende § 36 g, stk. 1, jf. § 36 h, så vil elever, der henvises af kommunalbestyrelsen i henhold til folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, og stk. 4, skulle indgå i skolens almindelige undervisning. Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med den nævnte henvisning efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, og stk. 4, foretage en faglig vurdering af den enkelte elev.

Det følger af gældende § 36 h, stk. 1, at særlige tilbud om grundskoleundervisning i regi af en fri grundskole etableres på grundlag af en overenskomst mellem skolen og kommunalbestyrelsen om rammerne for optagelse af elever med bopæl i kommunen i tilbud efter 36 g. Overenskomsten kan f.eks. enten udformes sådan, at det er kommunalbestyrelsen, der henviser de enkelte elever til det særlige tilbud om grundskoleundervisning eller den fri grundskole og henviser børnene dertil med forældrenes samtykke efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, og stk. 4, eller sådan, at børn, der af kommunen er vurderet at være i målgruppen, kan vælge at bruge et tilbud på en fri grundskole fremfor et tilbud i folkeskolens regi eller efter lov om kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse udenlandske børn og unge. Der kan også være tale om kombinationer heraf. I forbindelse med indgåelse af overenskomsten mellem kommunalbestyrelsen og skolen skal kommunalbestyrelsen påse kvaliteten af undervisningens nærmere indhold, herunder om undervisningen er relevant for de konkrete elever, der er i kommunen, og som vil kunne gå i det særlige tilbud, således at skolen er i stand til at varetage undervisningsopgaven. I overenskomsten skal endvidere være taget stilling til kommunens tilskud til dækning af skolens udgifter i forbindelse med særligt tilbud om grundskoleundervisning til visse tosprogede elever, herunder om størrelsen af tilskuddene, og om der er tale om aktivitetsafhængige tilskud eller faste tilskud, eller kombinationer heraf, udbetalingen af tilskud osv.

Da tilbuddene etableres på grundlag af en overenskomst mellem kommunalbestyrelsen og den fri grundskole med henblik på undervisning af børn, hvorfor kommunalbestyrelsen har ansvaret for at sørge for undervisningstilbud. Det er derfor kommunalbestyrelsens opgave at påse, at undervisningen i tilbuddet er relevant for de elever, der er omfattet af den indgåede driftsoverenskomst mellem kommunalbestyrelsen og den fri grundskole. De særlige tilbud er en del af skolens samlede undervisningstilbud, hvorfor de i øvrigt vil være omfattet af friskolelovens almindelige regler om tilsyn med frie grundskoler, jf. lovens §§ 9-9 h.

Efter gældende § 36 h, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. skal skolens udgifter ved særlige tilbud om grundskoleundervisning til tosprogede elever dækkes fuldt ud af kommunale tilskud eller andre indtægter bortset fra statslige tilskud efter kapitel 4 i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og forældrebetaling. Det indebærer, at de særlige tilbud om grundskoleundervisning til tosprogede elever skal finansieres fuldt ud ved de kommunale tilskud og andre indtægter. Der må ikke opkræves forældrebetaling af forældre til børn, der deltager i undervisning i

tilbuddene. Skolen skal føre et særskilt regnskab for indtægter og udgifter for det særlige tilbud. Regnskabet skal være en del af skolens samlede regnskab.

Efter gældende § 36 i, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. gælder tilskudsbestemmelserne i lovens kapitel 4 ikke for statslige tilskud til elever i særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske elever. Eleverne i de særlige tilbud indgår således ikke i beregningen af de statslige tilskud efter lovens kapitel 4. Idet der ikke er tale om almindelig undervisning betaler kommunerne ikke kommunale bidrag til staten efter lovens § 26 for elever, der er optaget i et særligt tilbud.

Selvom eleverne i de særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske elever ikke indgår i tilskudsberegningen så indgår de i opgørelsen af kravene om elevfordeling på klassetrin i lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 1, og 2, og mindstelevtalskravet i lovens § 19, stk. 1, til en skoles samlede antal elever, jf. gældende lovs § 36 i, stk. 2.

Det følger af den gældende lov om friskoler og private grundskoler m.v. i § 36 j, at særligt tilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede børn kan etableres som en filial, hvilket er en fravigelse af den almindelige regel i lovens § 5, stk. 6, hvorefter en fri grundskoles bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Kravet om geografisk og bygningsmæssig enhed blev indført ved lov nr. 411 af 6. juni 1991 om friskoler og private grundskoler m.v. og havde til formål at hindre oprettelse af filialer. Fravigelsen for de særlige tilbud skal muliggøre, at de frie grundskoler, der ikke i deres nuværende bygninger har ledig kapacitet til etablering af særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske elever, kan etablere tilbuddet som en filial, dvs. i bygninger der ikke ligger i geografisk nærhed af skolens bygninger. Bygninger, der bruges til særlige tilbud i en filial, men ikke opfylder kravet om at ligge i geografisk nærhed af øvrige af skolens bygninger, kan ikke overgå til almindelig friskoleundervisning, hvis skolen nedlægger tilbuddet.

Tilbud om særlig grundskoleundervisning for visse udenlandske elever er en del af den frie grundskoles virksomhed under bestyrelsens overordnede ledelse.

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslaget indebærer, at de særlige undervisningstilbud til tosprogede elever som frie grundskoler kan etablere efter overenskomst med en kommunalbestyrelse fremover kan tilrettelægges enten som et særskilt undervisningstilbud tilrettelagt for tosprogede elever i særlige modtagelsesklasser, dvs. som i dag, eller som særlige undervisningstilbud i skolernes almindelige undervisning, dvs. for tosprogede elever integreret i de almindelige klasser på skolerne.

Med den foreslåede ændring af § 36 g sikres kommunerne og de frie grundskoler mere fleksible rammer for overenskomster om de særlige undervisningstilbud til tosprogede elever i den undervisningspligtige alder, således at de frie grundskoler bibringes endnu bedre muligheder for at tage del i ansvaret for at løse kommunernes integrationsopgave.

Med lovforslaget videreføres således den nugældende ordning, hvorefter sådanne tilbud skal etableres i særlige modtagelsesklasser, men der etableres endvidere mulighed for, at de tosprogede elever, som en fri grundskole står for undervisningen af i henhold til en overenskomst med kommunalbestyrelsen, kan modtage undervisning integreret i den almindelige undervisning i en ordinær klasse på den fri grundskole, dvs. sammen med elever, der ikke omfattes af overenskomsten med kommunalbestyrelsen.

Det bliver således muligt med lovforslaget at indskrive de tosprogede elever på en fri grundskoles almindelige undervisning, hvis eleverne samtidig får den nødvendige sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog. Dette svarer til, at der i folkeskolen er mulighed for at organisere basisundervisning i dansk som andetsprog til tosprogede elever, hvis behov for sprogstøtte betyder, at de ikke ved optagelsen i folkeskolen kan deltage i den almindelige undervisning i klassen, på særlige hold eller som enkeltmandsundervisning, jf. § 4, stk. 2, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1053 af 29. juni 2016 om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog. Sådanne elever er indskrevet i den almindelige klasse og gives samtidig folkeskolens basisundervisning i dansk som andetsprog på særlige hold eller som enkeltmandsundervisning. Elevtallet på de særlige hold med basisundervisning i folkeskolen må ikke overstige syv, men må spænde over flere klassetrin.

Rammerne for optagelse i tilbuddene skal fremgår af overenskomsten mellem kommunalbestyrelsen og den frie grundskole. Antallet af timer på de særlige hold eller til enkeltmandsundervisning henholdsvis i den almindelige klasse fastsættes efter en vurdering af elevens behov for basisundervisning i dansk som andetsprog for at kunne deltage og få udbytte af undervisningen i den almindelige klasse. Bopælskommunen skal foretage en sådan vurdering i forbindelse med visiteringen af eleverne i målgruppen. Det vil afhænge af en konkret vurdering, i hvilket omfang eleven kan deltage i den almindelige undervisning i klassen. Skolens leder er altid forpligtet til at give den enkelte tosprogede elev undervisning i dansk som andetsprog i det omfang, som elevens sprogstøttebehov tilsiger. Det vil derfor ikke være lovligt at give eleven færre timer til basisundervisning på særlige hold eller som enkeltmandsundervisning, end eleven har behov for.

Skolelederens beslutning om, hvor meget af undervisningen eleven kan have i en almindelig klasse, vil skulle ske på baggrund af en konkret pædagogisk vurdering af elevens sprogstøttebehov. I hvilket omfang det giver mening, at eleven følger undervisningen i den almindelige undervisning, afhænger af konkrete faktorer som f.eks. organiseringen, lærernes og det øvrige undervisende personales kompetencer, støttepersoner m.v.

Når tosprogede elever med behov for sprogstøtte integreres i den almindelige undervisning kan det medvirke til at styrke elevernes motivation for at lære og tilegne sig det danske sprog, fordi eleverne oplever at være en del af skolens almene fællesskab og hele tiden kan spejle deres sprogtilegnelse op mod danske elever.

I forbindelse med indgåelse af overenskomsten mellem kommunalbestyrelsen og skolen skal kommunalbestyrelsen påse kvaliteten af undervisningens nærmere indhold, herunder om undervisningen er relevant for de pågældende elever i målgruppen for at sikre, at skolen er i stand til at varetage undervisningsopgaven. Kommunalbestyrelsen vil også løbende skulle påse, at undervisningen er relevant for eleverne.

Det følger af gældende § 36 h, stk. 2, at den frie grundskoles udgifter ved enkeltintegrerede elever ligesom ved modtagelsesklasser skal dækkes af de kommunale tilskud eller andre indtægter bortset fra statslige tilskud efter kapitel 4 i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og forældrebetaling. Den frie grundskole skal ligeledes føre et særskilt regnskab for enkeltintegrerede elever, der er en del af skolens samlede regnskab. Det vil betyde, at der for en ordinær klasse, hvor der er en eller flere enkeltintegrerede elever skal føres et regnskab, hvor udgifterne beregnes således, at de udgifter der vedrører klassen som helhed deles forholdsmæssigt på ordinære elever og enkeltintegrerede elever. Udgifter, der alene kan henføres til enten de ordinære eller de enkeltintegrerede elever, skal således fordeles på de relevante elever og hvis de fuldt ud vedrører de enkeltintegrerede elever medtages fuldt ud i det særskilte regnskab.

Forslaget ændrer således ikke ved rammerne for etableringen, henvisning til og finansieringen af de frie grundskolers tilbud om særlige undervisningstilbud til tosprogede elever, der beror på en overenskomst mellem den enkelte frie grundskole og kommunalbestyrelsen. Der vil således i medfør af den gældende § 36 i, stk. 1, fortsat ikke være statslige tilskud til elever i særlige undervisningstilbud til tosprogede elever på frie grundskoler, men eleverne vil i medfør af den gældende § 36 i, stk. 2, indgå i opgørelsen af klasstrinsskravet i § 2, stk. 1 og 2, og elevtalskravet i § 19, stk. 1.

De frie grundskolers særlige undervisningstilbud til tosprogede elever i skolens almindelige undervisning skal kunne rummes inden for skolens almindelige fysiske rammer. En fri grundskole, der efter overenskomst med kommunalbestyrelsen har elever, der enkeltintegreres i de almindelige klasser kan således ikke etablere filialer i modsætning til, hvor en fri grundskole etablerer et særligt tilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede børn i form af en modtagelsesklasse.

Hvor en fri grundskole ikke har oprettet et særligt tilbud i henhold til overenskomst med en kommunalbestyrelse bemærkes, at der ikke vil kunne ske henvisning i henhold til folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, og stk. 4, af elever omfattet af § 36 g, stk. 2 (som med forslaget bliver stk. 3), i lov om friskoler og private grundskoler, idet skolen ikke har etableret sådan et tilbud, hvori deltagelse er pædagogisk påkrævet for den pågældende elev.

Undervisningsministeriet og KL er i dialog om en vejledende pris for optagelse af elever i særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede elever, som støtte for kommunerne og de frie grundskoler ved indgåelse af overenskomster. Prisen vil alene være vejledende, da den konkrete takst må fastsættes på grundlag af den enkelte skoles omkostninger, elevernes behov etc.

Lovforslaget indebærer ikke ændring af den gældende fravigelse af lovens § 5, stk. 6, 1. pkt., således at frie grundskoler, der ikke i deres nuværende bygninger har ledig kapacitet til etablering af særlige tilbud i form af en modtagelsesklasse med grundskoleundervisning for visse udenlandske elever, kan etablere tilbuddet som en filial, dvs. i bygninger, der ikke ligger i geografisk nærhed af skolens bygninger. Bygninger, der bruges til særlige tilbud i en filial, men ikke opfylder kravet om at ligge i geografisk af øvrige af skolens bygninger, kan ikke overgå til almindelig friskoleundervisning, hvis skolen nedlægger tilbuddet. I det omfang særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske elever etableres og drives som en del af skolens almindelige klasser skal det kunne rummes inden for skolens bestående fysiske rammer og kan ikke etableres i en filial.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3 og 4, og bemærkningerne hertil.

2.2. Finansieringsomlægning af Barselsfond

2.2.1. Gældende ret

Det følger af den gældende § 10, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at driftstilskudsbevillingen til de frie grundskoler fradrages de frie grundskolers samlede bidrag til Barselsfonden. Baggrunden for den gældende bestemmelse er, at den statslige barselsfond er en bevillingsfinansieret ordning. Fra 2017 er ordningen imidlertid omlagt fra en bevillingsfinansieret ordning til en bidragsfinansieret ordning, således at der fremover ikke skal ske fradrag for bidrag til Barselsfonden i driftstilskudsbevillingen. Til finansiering af barselsfundsordningen efter omlægningen opkræver Statens Administration fra 2017 bidrag direkte fra institutionerne omfattet af Barselsfonden, herunder de frie grundskoler.

Ved tekstanmærkning 220 til § 20 i forslag til finanslov for 2018 er § 10, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. fraveget, således at der ikke foretages fradrag for bidrag til Barselsfonden ved fastsættelse af de frie grundskolers driftstilskudsbevilling for 2018.

På finansloven for 2017 er der som hidtil sket fradrag for de frie grundskolers samlede bidrag til Barselsfonden i driftstilskudsbevillingen for 2017 til de frie grundskoler.

2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås at ændre § 10, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., med virkning fra 1. januar 2019, så det ikke længere vil fremgå af loven, at driftstilskudsbevillingen skal reduceres med de frie grundskolers samlede bidrag til Barselsfonden som følge af finansieringsomlægningen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.3. Konsekvensændring

I § 34, stk. 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. foreslås en konsekvensændring af en paragrafhenvi sning som følge af en ændring af lov om social service ved lov nr. 379 af 27. april 2016 om ændring af lov om social service (Revision af hjemmetræningsordningen, herunder præcisering af kravet om udredning, fastsættelse af krav om inddragelse af sundhedsfaglige kompetencer, præcisering af reglerne for tabt arbejdsfortjeneste m.v.).

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indebærer ikke ændringer i de økonomiske rammer for særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse tosprogede elever på de frie grundskoler. Det vil være kommunerne, der skal finansiere udgifterne til undervisningen i frie grundskolers særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske elever således, at skolens udgifter dækkes fuldt ud af kommunens tilskud eller andre indtægter bortset fra statslige tilskud eller forældrebetaling. Udgifterne til undervisningen finansieres dermed af de midler, som kommunen har til rådighed til undervisning af flygtningebørn. Der er tale om en frivillig overenskomst mellem skolen og kommunen, der dermed forudsætter enighed mellem kommunen og skolen om vilkårene, herunder om rammerne for etablering af tilbuddene som enten som et særskilt forløb tilrettelagt for tosprogede elever i særlige modtagelsesklasser, dvs. som i dag, eller som særlige undervisningstilbud i skolernes almindelige undervisning.

Forslaget om at ophæve bestemmelsen om fradrag for bidrag til Barselsfonden ved fastsættelse af det gennemsnitlige driftstilskud til de frie grundskoler har ingen økonomiske konsekvenser for staten, idet bidraget til Barselsfonden i stedet opkræves direkte fra de frie grundskoler.

Ordningen med den statslige Barselsfond har samlet set været underfinansieret, og der opkræves derfor fremadrettet flere midler. Det er dog ikke en følge af dette lovforslag.

Lovforslaget vil ikke have økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunerne, regionerne eller staten. Samlet set vurderes lovforslaget således at være udgiftsneutralt for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den 27. september 2017 til den 25. oktober 2017 været i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier, Dansk Friskoleforening, Danske Skoleelever, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Foreningen Frie Fagskoler, Foreningen af katolske skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Frie Skolers Lærerforening, FSR – danske revisorer, KL, Lilleskolerne, Lærernes Centralorganisation, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for Etniske Minoriteter, Skole og Forældre, Studievalg Danmark og UU Danmark.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommune og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Til § 1

Til nr. 1.

Efter den gældende bestemmelse i § 10, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. skal driftstilskudsbevillingen til de frie grundskoler fradrages de frie grundskolers samlede bidrag til Barselsfonden. Den gældende bestemmelse indebærer således, at Barselsfonden på friskoleområdet er en bevillingsfinansieret ordning.

I forbindelse med omlægningen fra en bevillingsfinansieret ordning til en bidragsfinansieret ordning med virkning fra 2017 har Statens Administration fra 2017 opkrævet bidrag direkte hos de frie grundskoler.

Ved tekstanmærkning 220 til § 20 i forslag til finanslov for 2018 er § 10, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. fraveget, således at der ikke foretages fradrag for bidrag til Barselsfonden ved fastsættelse af de frie grundskolers driftstilskudsbevilling for 2018.

På finansloven for 2017 er der som hidtil sket fradrag for de frie grundskolers samlede bidrag til Barselsfonden i driftstilskudsbevillingen for 2017 til de frie grundskoler. Som følge af omlægningen får de frie grundskoler i 2017 tilbageført midler svarende til fradraget i driftstilskuddet til finansiering af Barselsfonden.

Det foreslås at ændre § 10, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., så det ikke længere vil fremgå af loven, at driftstilskudsbevillingen skal reduceres med skolernes bidrag til barselsfonden.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Der henvises i den gældende § 34, stk. 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. til § 32, stk. 6, i lov om social service. Bestemmelsen § 34, stk. 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. vedrører kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde forældre, som kommunalbestyrelsen har godkendt til at træne deres barn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne i hjemmet i henhold til § 32, stk. 6, i lov om social service, vederlagsfri specialpædagogisk rådgivning i hjemmet om undervisningen i forbindelse med hjemmeundervisning.

Ved lov nr. 379 af 27. april 2016 om ændring af lov om social service (Revision af hjemmetræningsordningen, herunder præcisering af kravet om udredning, fastsættelse af krav om inddragelse af sundhedsfaglige kompetencer, præcisering af reglerne for tabt arbejdsfortjeneste m.v.) blev § 32, stk. 6, imidlertid ophævet og erstattet af § 32 a, stk. 1.

Den foreslåede ændring af § 34, stk. 3, er en konsekvensændring af paragrafhenvissningen som følge af ændringen i lov om social service og indebærer ikke ændringer af bestemmelsens anvendelsesområde.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Den gældende bestemmelse i § 36 g, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. indebærer, at en fri grundskole efter overenskomst med en kommunalbestyrelse, jf. § 36 h, kan etablere og drive særlige tilbud til tosprogede elever i den undervisningspligtige alder. Den gældende bestemmelse indebærer, at de særlige undervisningstilbud skal etableres i særlige modtagelsesklasser og kan således ikke indgå som en del af skolens almindelige undervisningstilbud i de almindelige klasser.

Den foreslåede ændring af § 36 g i lov om friskoler og private grundskoler m.v. vil medføre, at de frie grundskoler inden for rammerne i den overenskomst, der er indgået med kommunalbestyrelsen, fremover kan etablere og drive særlige tilbud om grundskoleundervisning tosprogede elever i den undervisningspligtige alder enten som særskilte forløb tilrettelagt for tosprogede elever i særlige modtagelsesklasser, dvs. som efter den gældende ordning, eller som særlige undervisningstilbud i skolernes almindelige undervisning, dvs. for tosprogede elever integreret i de almindelige klasser på skolerne.

Med den foreslåede ordning sikres de frie grundskoler mere fleksible rammer for tilrettelæggelsen af deres særlige undervisningstilbud til tosprogede elever i den undervisningspligtige alder, således at skolerne bibringes endnu bedre muligheder for at hjælpe kommunerne med at løse integrationsopgaven.

Den foreslåede bestemmelse i § 36 g, stk. 2, indebærer til dels en videreførelse af den gældende § 36 g, stk. 1, 2. pkt., som indebærer, at hvis den frie grundskole har oprettet et særligt tilbud om grundskoleundervisning til visse tosprogede elever, skal skolen tillige optage elever, der er henvist efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, og stk. 4, og som er omfattet af den gældende bestemmelse i § 36 g, stk. 2, om elever, hvor bopælskommunen vurderer, at eleven har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, og det er pædagogisk påkrævet for eleven at deltage i et særligt tilbud.

Derudover indebærer den foreslåede bestemmelse i § 36 g, stk. 2, at elever, der er henvist enkeltvis af kommunalbestyrelsen efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, jf. stk. 4, skal optages i den frie grundskoles særlige tilbud om grundskoleundervisning, jf. den foreslåede § 36 g, stk. 1. Det vil bero på overenskomsten mellem kommunalbestyrelsen og skolen, hvorvidt skolens særlige tilbud omfatter integration i den almindelige undervisning, særlige modtagelsesklasser eller begge muligheder. Hvis en fri grundskole ikke har sådan et tilbud, vil kommunalbestyrelsen ikke kunne henvise elever, hvor den vurderer deltagelse i sådan et tilbud for pædagogisk påkrævet, til den frie grundskole.

Hvis en fri grundskole skal optage elever, hvor bopælskommunen vurderer, at de har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, og at det er pædagogisk påkrævet for eleverne at deltage i et særligt tilbud om grundskoleundervisning, så indebærer den foreslåede bestemmelse i § 36 g, stk. 2, således, at hvis den frie grundskole optager elever, der er henvist efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, og stk. 4, skal skolen og kommunalbestyrelsen altid have indgået en overenskomst i henhold til både § 22, stk. 1, i folkeskoleloven, og § 36 h, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Den foreslåede ændring er en konsekvens af ændringen i § 1, nr. 4.

Det følger af gældende § 36 j i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at særligt tilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede børn kan etableres som en filial, hvilket er en fravigelse af den almindelige regel i lovens § 5, stk. 6, hvorefter en fri grundskoles bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Fravigelsen for de særlige tilbud skal muliggøre, at de frie grundskoler, der ikke i deres nuværende bygninger har ledig kapacitet til etablering af særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske elever i form af særlige modtagelsesklasser, kan etablere tilbuddet som en filial, dvs. i bygninger der ikke ligger i geografisk nærhed af skolens bygninger. Bygninger, der bruges til særlige tilbud i en filial, men ikke opfylder kravet om at ligge i geografisk nærhed af øvrige af skolens bygninger, kan ikke overgå til almindelig friskoleundervisning, hvis skolen nedlægger tilbuddet.

Lovforslaget medfører ikke ændring af den gældende fravigelse af lovens § 5, stk. 6, 1. pkt., således at frie grundskoler, der ikke i deres nuværende bygninger har ledig kapacitet til etablering af særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske elever i form af særlige modtagelsesklasser, fortsat kan etablere tilbuddet som en filial, dvs. i bygninger, der ikke ligger i geografisk nærhed af skolens bygninger. Hvor en fri grundskole etablerer og driver særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse udenlandske elever integreret i den almindelige undervisning i skolens klasser, jf. den foreslåede § 36 g, stk. 1, nr. 1, i forslaget § 1, nr. 3, skal det rummes inden for skolens almindelige fysiske rammer og der kan ikke etableres filialer i den forbindelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. august 2018. Det foreslås dog, at ændringen af bestemmelsen om Barselsfonden først træder i kraft den 1. januar 2019.

Til § 3

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighed og fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Det bemærkes, at lov om friskoler og private grundskoler m.v. ikke gælder for Færøerne og Grønland, jf. lovens § 45.